

Елин Пелин

Адвокат

Окръжният съд заседаваше в пълен състав. Гледаше се делото на Митре Мариин от село Горосек, когото съседът му Петър Мариин съдеше за убийство на някакъв си кон.

Беше нетърпима горещина. Вън от улицата, през прозорците на заседателната стая, уморено и отчаяно гледаха белите стени на срещните здания, блеснали от светлина. В стаята беше душно и публика почти нямаше. Само двама-трима селяни, които бяха и свидетели по делото, плахо и неподвижно седяха на местата си и слушаха с отворени уста.

Говореше защитата – нисък тунтурест адвокат, с голямо шкембе, гола глава и износени дрехи. Той беше приковал очи към председателя на съда и от време на време изваждаше ръка от джоба си и като сочеше подсъдимия, говореше с неимоверни усилия да заглуши, да поразии всички. Но гласът му беше тъп, дрезгав, сякаш излизаше из някоя разцепена цев. Той викаше, кряскаше, сочеше небето, като вдигаше очи към тавана, и на края на всяко изречение величествено се изпъчваше и широко разтваряше ръце. Но по апатичните и неподвижни лица на съдиите лежеше, както всякога, онова невъзмутимо съдийско търпение и равнодушие, което никога не дава надежда.

Председателят бе унесен в далечни размишления. Единият от съдиите рисуваше кончета. Другият, който имаше музикални таланти, беше написал пред себе си една голяма нота и внимателно я увеличаваше с молива.

Подсъдимият Митре Мариин, дребен рус селянин, бос и по риза, стоеше с шапка в ръка и като не разбираше нищо от речта на защитника си, гледаше как една голяма черна муха се бие с бръмчене в стъклата на прозореца, без да може да излезе. По едно време, когато адвокатът млъкна, за да си преглътне, Митре се обърна към разсилния, който безучастно си чопкаше ноктите до вратата, и рече високо:

– Приятелю, я изпъди тая пушина, стига е бръмчала!

Съдиите го погледнаха с насмешка и съжалително. Председателят натисна звънчето.

– Митре Мариин, трябва да разберете, че вашето положение на подсъдим не е много завидно. Приличието изисква да мълчите!

– Ха! Она излете! – рече Митре, като посочи прозореца.

Съдиите отново се засмяха. Адвокатът изгледа строго своя клиент и като наложи пак благата си усмивка, продължи:

– Да, господа съдии! Тия обстоятелства трябва да влязат, така да се каже, в сметка. С други думи, трябва да се обясни психологията, момента, един вид! Представете си нощ – черна като дявол, селска нощ! Човек

в око да ти бръкне! Моят клиент лежи сред двора си, или там нейде на хармана си, и със священото право на гражданин пази снопите си и купът жито, който е изкарал с кървав пот. Пази мъката си, един вид. Там той лежи уморен от повседневен труд! Той е забравил всичко. Всичко: жена, деца, дори и небето, както казва поетът! (Свидетелите се спогледаха в недоумение.) Трудът го е приспал дълбоко. Но, в миг... Какво виждаме, господа съдии? Какво? Няма думи, с които това може да се изкаже! Човешкият език немее!... Да! И в миг моят клиент се събужда и гледа... О, ужас! Животът на моя клиент виси на косъм! Нима? Над неговата глава стои едно грамадно чудовище, грозно, страшно, готово да го погълне! В страха си, твърде естествено, моят клиент, господа съдии, изгубва, един вид, съзнание. Той вижда огнени езици из ноздрите на чудовището, той вижда кръвясалите му очи, светещи от пиан... от хищност... В ужаса си моят клиент трепери. Той не знае де е, не знае какво става с него! В полусън той грабва пушката и да-а-а-ан – гръмва! Чудовището пада, после става, прескача плетищата, бяга в полето, намира една слама, заравя се в нея от болки и... умира! Е, господа съдии, питам ви аз вас, в какво е крив моят клиент, че това чудовище не е било нищо друго, а, един вид, конят на някой си Петър Мариин? Кон? – Някаква си нищожна кранта, която едва ли е струвала петдесет лева. Да! Къде е тук престъплението? Къде?... Прочее, господа съдии, съдете и мислете! Вземете пред вид и двата закона: божият, който ни говори всяка минута да пазим живота си от чудовища и въобще от всичко, и човешкият, който разделя деянията на престъпни и непростъпни... И двата тия закона оправдават моя клиент!

Адвокатът погледна наоколо си важно, отри потта от челото си и седна, като се усмихна към клиента си.

Съдиите почнаха да си шепнат продължително. Председателят удари звънеца и извика:

- Подсъдимий Митре Мариин!
- Я! – отговори Митре по войнишки и застана мирно.
- Какво можеш да ни кажеш ти по тая работа?
- Кой? Язе ли?
- Че ти, ами... нали на тебе приказвам.
- Па и я ще кажа, че това си е така...
- Тоест кое – това си е така?

– За коня де – викна високо Митре. – Той ми прескачаше у двора. Я много пъти съм думал на Петър: съседко, затваряй си коня, че вълци ще го ядат! Прави ми пакост, какво? Смаза ми градината. Стъмни ли се,

хоп, прескочи плета. Съсипа ме!... За нищо не бе ме яд, господи съдии, ама за тиквата... Сърцето си изядох, да ви кажем право. То беше една тиква, една тиква, на – такава! Смаза я тая кранта! Траях, траях, па рекох: чекай, я ще ти дам, тамо нему, да разбереш. Напълних добре пушката, па чекам. Сред ноц, таман щях да легна, ето ти го – хоп – прескочи. Нали дяволът пусти няма работа...

– После? – запитва председателят.

– После! Какво после? – Дигнах пушката, та... на място.

– После?

– После, го повлечем с жената, та край село. Там го заровихме в сламата, божем да скрием, пък то...

Адвокатът слушаше как неговият клиент чистосърдечно разправя работата и трепереше от яд. Той търсеше с очите си погледа на Митре, за да го поразии, но Митре сякаш бе забравил своя защитник и гледаше само председателя.

– А колко, според тебе, чинеше конят? – запитва го председателя.

– Па знам ли колко чинеше. Добър кон беше – отговори Митре.

Адвокатът шибна сърдито книгите на стола и стана нервно.

Съдът се оттегли на съвещание. Защитникът извлече Митре в коридора и треперещ от яд, викна му отчаяно:

– Животно! Като не знаеш да лъжеш, защо хващаш адвокат?

И сърдито слезе по стълбите.

КРАЙ

© 1904 Елин Пелин

Публикуван за пръв път в Разкази, т. I, 1904, с. 54–58, преди това не е печатан. Текстът претърпява незначителни промени в следващите издания на Разкази, т. I. Основно прегледан и поправен при включването му в СИ¹, 1938.

Сканиране, разпознаване и редакция: Ивет Костова, 2008

Публикация:

Елин Пелин. Съчинения, том I – Разкази 1901–1906

Редактор: Светла Гюрова

Издателство „Български писател“, 1972 г.

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5267>]

1. Съчинения на Елин Пелин. Под редакцията на Т. Боров, С., к-во „Хемус“, т. I, 1-о изд. 1938